

Context as a mitigating factor

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ח עמוד ב
הוא גברא דהוה קא מזבין {ט עמוד א} חומרי פתכייטא, אתאי ההיא איתתא, אמרה ליה: הב לי חד שוכא, אמר לה: אי יהבינא ליך מיקדשת לי? אמרה ליה הבה מיהבה; **אמר רב חמא: כל הבה מיהבה לאו כלום הוא.** ההוא גברא דהוה קא שתי חמרא בחנותא, אתאי ההיא איתתא, אמרה ליה: הב לי חד כסא, אמר לה: אי יהבינא ליך מיקדשת לי? אמרה ליה: אשקויי אשקויי, אמר רב חמא: כל אשקויי אשקויי לאו כלום הוא. ההוא גברא דהוה קא שדי תמרי מדקלא, אתאי ההיא איתתא, א"ל: שדי לי תרתי, אמר לה: אי שדינא ליך מיקדשת לי? אמרה ליה: שדי מישדא; אמר רב זביד: כל שדי מישדא לאו כלום הוא. **איבעיא להו: הב אשקי ושדי, מהו? אמר רבינא: מקודשת; רב סמא בר רקתא אמר: תגא דמלכא! אינה מקודשת. והלכתא: אינה מקודשת.** והלכתא: שיראי לא צריכי שומא. והלכתא כר"א. והלכתא כרבא אמר רב נחמן.

רש"י מסכת קידושין דף ט עמוד א
חומרי - בוטייני"ש שעושין של בדיל וחורזין הרבה מהן בחוט אחד ועושין אותו כמין ענק ונושאים בצואריהן למכור ויש גורסין פתכייטא והן של זכוכית כמין טבעות דקים וקורין אותו פוריל"ש ובלשון רבותינו אושטנית.
חד שוכא - מלא חוט הענק.
מיקדשת לי - בלשון שאילה.
הב אשקי ושדי - דלא כפלתיה לדיבורא.
תגא דמלכא - בכתר המלך נשבע.
והלכתא כר"א - דאמר (לעיל/קידושין/ דף ח) התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים.
כרבא אמר רב נחמן - דאמר לעיל/קידושין/ (שם/דף ח/) מנה אין כאן משכון אין כאן.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן כט סעיף י
היו לו מיני כלים או מיני מאכל או שאר כל דבר, ואמרה לו: תן לי מעט מאלו, ואמר לה: אם אתן ליך תהיה מקודשת לי, אם אמרה: הן, ונתן לה, הרי זו מקודשת. אבל אם אמרה לו: תן לי מהן, או השלך לי, או דברים שענינם לא תשחק עמי בדברים אלו אלא תן לי בלבד, ונתן לה, אינה מקודשת.
הגה: **ואם אמר לה בשעה שהוא נותן לה: הרי את מקודשת לי, וקבלה, מקודשת** (טור בשם הרא"ש).
ואם קבלה בשתיקה, רק חזרה ואמרה: תן לי, או השלך וכיוצא בזה, אינה מקודשת (כך משמע מדברי הרא"ש). וכל זה בהתחילה היא לומר: תן לי מעט, אבל אם התחיל הוא לדבר: **אם אתן לך תתקדש לי, ואמרה לו בלשון שחוק: הן, וקבלה ממנו, הוי ספק קידושין** (סברת הר"ן).
וכן אם היה שותה יין ואמרה לו: תן לי כוס אחד, ואמר לה: אם אתן לך הרי את מקודשת לי בו, ואמרה: השקני, (או תן) והשקה אותה, אינה מקודשת, שאין הדברים נראים אלא השקיני בלבד ולא תשחק עמי בדבר אחר. **ואם אמר בשעה שנתנו לה: הרי את מקודשת לי, וקבלה, מקודשת.**

חלקת מחוקק סימן כט
(יט) אם אמרה הן ונתן לה - **אם שתקה לא מהני** - ולא אמרינן דשתיקה מהני רק באמר לה פעם שנית בשעת נתינה הרי את מקודשת וקבלה בשתיקה אבל אם שאל אותה אם אתן לך תהיה מקודשת והיא שתק' וקבלה אין זה

כהודאה דהא הוא לא אמר רק דרך שאלה והיא שתקה וסמכה על דבריה הראשונים שאמרה תן לי בלא קדושין וכן הוא בד"מ ובב"ח ודלא כב"י:

בית יוסף אבן העזר סימן כט

ומ"ש אם אמרה הן ונתן לה ה"ז מקודשת. כ"כ הרמב"ם בפ"ד (מאישות ה"ה) ופשוט הוא שהיא מקודשת אלא שיש לתמוה למה הצריך שתאמר הן **דאפילו שתקה וקיבלה משמע נמי דמקודשת** וכן נראה ממ"ש רבינו בסמוך בשם הרא"ש וממה שאכתוב בשם הרמב"ן ז"ל ומיהו לפי מה שאכתוב בשם הרשב"א אתי שפיר:

בית יוסף אבן העזר סימן כט

ומ"ש בשם הרא"ש **אם אמר בשעה שנתנו לה הרי את מקודשת לי** וקיבלה מקודשת. שם בפסקיו כתב שכך נ"ל ושכן מצא בשם הראב"ד ז"ל. והרב המגיד כתב על המעשים הנזכרים כתב הרמב"ן (ס"א הרשב"א) מפני שהוא אמר תחלה בלשון שאלה ואפילו חזר ואמר לה בשעת נתינה התקדשי לי והיא אמרה אחד מהלשונות האלו אינה מקודשת אבל אם שתקה ודאי מקודשת עכ"ד. והר"ן (ה. דיבור ראשון) **כתב איכא מ"ד דטעמא דאינה מקודשת משום דאדיבורא קמא סמכא דאמרה ליה מעיקרא הב שלא לשם קידושין אבל אי א"ל איהו מעיקרא אי יהיבנא מיקדשת לי ואמרה הבה אי נמי הבה מיהבא כדקאמר איהו קאמרה ומקודשת וכן נמי אפילו היכא דאמרה איהי מעיקרא הב אם חזר ואמר לה בשעת נתינה התקדשי לי בו ואיהי אמרה הב או הבה מיהבא מקודשת אבל הרשב"א (ט. ד"ה תגא) **סובר דאפילו לא אמרה איהי מעיקרא מידי כיון דאי א"ל בלשון שאלה אי יהיבנא לך מיקדשת לי ואיהי לא אהדרה ליה אין מיקדשנא לך אלא א"ל הב או הבה מיהבא אפילו חזר ואמר לה הרי את מקודשת לי בזה לא מהני ולא מידי דעיקר טעמא דאינה מקודשת היינו משום דכיון דבלשון שאלה קאמר לה אם איתא דאירציא ה"ל לאהדורי אין מיקדשנא לך מדלא מהדרא הכי אלא אמרה הבה מיהבא ודאי הכי קאמרה בקידושי לא ניחא לי אלא במתנה ולפיכך אם חזר ואמר התקדשי לי אינה מקודשת ולי [נראה] כל שלא אמרה בלשונות האמורים בגמרא איכא לספוקי בלשון קידושין וצריכה גט שכל כיוצא בזה אין לנו אלא מ"ש חכמים עכ"ל:****